نەبوونی روئیییەی سیاسیی، لە بێ گوتاریییەوە، هاتووە!-2- هادیی ح□م□□شید – کامیار سابیر

بەشی دووەم:-

نەبوونی روئیییەی سیاسیی، لە بێ گوتاریییەوە، هاتووە!

لە دروستبوونی عێراقەوە، بزوتنەوەی سیاسیی کورد لە فۆرمی جۆراوجۆردا، بە چیرۆکی غوبن و پیشخواردنەوەوە بە دیار رووداوە سیاسییەکانەوە، خۆی ئەڕنێتەوە، شیعر ئەنووسێ، حەماسی دەنگ هەڵبڕیین و قییڕەقییڕ، تەخشان ئەکات، قۆچەقانیی و تفەنگ بە دەوڵەتی عێراقەوە ئەنێ، ستافی مەدەنیی و عەسکەریی ئەکوژێ، بەڵام هەمیشە ئاغاکان، شێخەکان و بنەماڵە دەستڕۆیشتووەکان، ئەم بزوتنەوەیەیان کۆنترۆڵ کردووە و بەشی زۆری نوخبە خوێندەوار و مونەوەرەکانی کوردیش، یان بوونە بە مەعدەنی چیرۆکە بەتاڵەکانی ئەم بزوتنەوەیە. ئەم چیرۆکانە، هەموویان یەک ناوەڕۆکی نەژادیی، یەک پارادایمی نەتەوەیی و یەک خاصییەتی طائیفییان هەبووە (بە تایبەتیی لەسەروبەندی ریفراندۆمەکەی ٢٠١٧ دا) کە حەنیین و وەلائی موطڵەقی بۆ دەوڵەتی تورکیای نوێ(لە کەمالیزمەوە بۆ حکومەتە ئیسلامییە پانتورکییە ئەردۆغانییەکە) هەبووە و هەیە.

چیرۆکێکی بێتام و ناعەقڵانیی، نا ئەکادیمیی و نا زانستیی، لە لایەن نوخبەکانی کوردەوە، بە تایبەتییش ئەوانەی خۆیان بە نەیار و رەخنەگری ماڵی بارزانیی ئەزانن، زۆر ئەوە دووبارە ئەکەنەوە کە عێراق، وێرانە، داڕزییوە، گەندەڵیی و دزیی و طائیفییەت، تەڕایی لێ بڕییوە، عێراق ناسنامەی نییە، شەرمە خۆت بە عێراقیی بزانیت! گەلی عێراق، بە ئەندێشە و ریتۆریکە ئەکادیمییەکانی ئەوان، نەتەوە نییە، دەوڵەتی نەتەوەیی بونیاد نەنراوە، شوناسی نییە و ناشبێ بە نەتەوە!، سەیرەکە لەوەدایە تەواوی ئەم ئارگیومێنتە حەماسیی و نەژادییانەی ئەوان، لە قەڵەمی نوخبەکانی کوردستان و هەندەرانەوە دێنە دەرەوە و زۆربەیشیان خۆیان بە سەربەخۆ و بێلایەن ئەزانن، تەناتەت پارادۆکسیی ئەمانە گەیشتووە بە شوێنێک، زۆرکەس لەوانەی بە گرووپی (ئەنتی عێراق) خۆیان ئەناسێنن، بە عیشقەوە، بە شوێن

ئ□و□□ بوون، خۆیان بۆ پارلمنتاریی لە بەغداد هەڵبژێن، هەندێکیشیان بوون بە پارلمانتار، بەڵام لەم خەیا□یاتە شیعرییانەی خۆیان نەکەوتوون و ئیمتیازاتەکانی پارلمانتاریی عێراقیش، بە پڵاوی کوردایەتییەوە، نۆش ئەکەن.

ناوەڕۆکی بۆچوونەکانی ئەم جۆرە نوخبە و سیاسییانە، لە مێدیا سێبەر و پەیجە ناڕەسمییەکانی پارتییەوە، پێشوەخت لە بازاڕ ئەنرێ و کاری ئەم ئەکادیمیست و نووسەرانە، ئەوەیە کە ثیۆرایزی ئامانجە سیاسییەکانی مێدیای سێبەری پارتیی بکەن. کار گەیشتووە بە شوێنێک ئەدەبییاتی ئەم چەند ساڵەی مێدیا سێبەرەکانی پارتیی، لەگەڵ دەیان و صەدان نووسەر و رۆشنبیر و ئەکادیمیی کورددا کە خۆیان بە نەیاری سیاسەتەکانی پارتییش ئەزانن، تێکەڵ ئەبن و مر□ق ز□رجار لێی تێک ئەچێ هیی کام لایانە؟ هۆکارەکەیشی ئەوەیە ناسیۆنالیزمی نەژادیی- کوردایەتیی و عوقدەی طائیفییەتی ناسیۆنالیزمە سوننییە کوردایەتییەکە، ئەوەندە لە سیاسەت و ئەجێندا موخابەراتییەکانی پارتییەوە، نزیکی کردوونەتەوە، تەواو لە نەهج و ئەهدافەکانیاندا، ئاوێزان بوونە.

بێ فیکریی و بێ مەعریفەیی و نەبوونی جورئەت لای نوخبەی سیاسیی و “رۆشنبیر”ی کورد، وایکرد، زۆریینەی رەهایان، رەگەڵ ریفراندۆمە موخابەراتییەکەی بارزانیی و ئەردۆغان و داعش بکەون. ئەو ریفراندۆمەی کە بوو بەهۆی ئەوەی هەر خۆیان نەخشە بۆ وێرانکردنی کەرکوک دابنێن و دواتریش بە تەخدیری تەخویین، ١٦ی ئۆکتۆبەر بە خیانەت ناوزەد بکەن. لە کاتێکدا، خیانەت ئەگەر کرابێت، خیانەتی ریفراندۆم بوو بۆ ئەجێندای ئیقلیمیی، چونکە لە دوور و نزیکەوە، پێوەندیی بە قەضییەی سیاسیی کوردەوە نەبوو، بەڵکو سەرمایەگوزاریی و بیزنسی ئیقلیمیی و لۆکاڵیی- بنەماڵەیی و ئیمارەتی شێخنشینیی بوو.

سەرەنجام، شکستی رەهای ریفراندۆم و زەلیلبوونی گوتاری فشەبازیی ناسیۆنالیزمی کوردیی(کوردایەتیی)، ئەبووایە ببێت بە سەرەتای وەرچەرخانێکی سیاسیی گەورە لە رەهەندە سیاسیی، فیکریی، مێژوویی و مەعریفییەکەی ئەم کوردایەتییە پرۆکسییەی کە چاوی لەوە بوو، کوردستانی عێراق(یان لای کەم بەشێکی) پاش صەد ساڵ لە دروستبوونی عێراق، لە کۆنتێکستی میثاقی میلیی تورکییدا بگ□□ن□تەوە، بۆ خاکی ئەژداد کە خاکی عوثمانییەکانە! ئەبووایە نوخبە سیاسیی و رۆشنبیریی و کۆمەڵایەتییەکانی کورد، بییریان لە ئیعادە نەظەرێکی ستراتیژیی گەورە بکردایەتەوە و بییریان لە سەرپێخستن و

فۆرمەلەکردنی گوتارێکی سیاسیی عەقڵانیی و واقیعیی و نیشتمانیی بکردایەتەوە و جەنگەیان بە تەواویی بەم گوتارە نەتەوەیی و نەژادیی و طائیفییەی کوردایەتیی، لەق بکردایە، بەڵام بە داخەوە، ئێستایشی لەگەڵدا بێت، بەشێکی زۆریان، دوای چەرەکە بەتاڵەکانی بارزانیی و حیزبەکەی ئەکەون و بە هەزار و یەک شێوە، قاچ لەو ئاوە ئەخشێننەوە کە بارزانیی و کوڕ و کوڕەزاکانی، بە بیزنسی دەیان میلیاریی و هەژموونی بنەماڵەیی خۆیان، رشتیان.

لە کاتێکدا لە ناو جەماوەری بەرینی خەڵکی کوردستاندا بە گشتیی و لە ناو توێژی لاوان و گەنجاندا بە تایبەتیی، گوتاریکی عەقڵانیی، واقیعیی و نیشتمانیی، لە ناخ و عەقڵیاندا هەیە و پێیانوایە کە بە فیعلیی ئەوە سیاسییەکان و نەتەوەییەکانی کورد و حیزبەکانی کوردستانن گەچەڵ بە دەوڵەتی عێراق ئەکەن، بە ئەوەی بیزنسی چەتەگەرییە ئابوورییەکان(سەربەخۆیی ئابووریی) و فرۆشتنی پتر لە نیو میلیۆن بەرمیلی نەوتی رۆژانە و دەیان قاچاغیی میلیارد دۆلاریی تر، درێژە پێ بدەن. گوتارێک کە پێیوایە بە لەقکردنی ئەم چیرۆکانەی ناسیۆنالیزمی نەوتیی بارزانییەکان، تاڵەبانییەکان،کوڕانی نەوشیروان،یەکگرتووی ئیسلامیی و چەپە نەژادییەکان ، بیزنس و سەرمایەگوزاریی پێوە ئەکەن، ئەبێ نیشتمانییانە و عێراقییانە بییر بکەینەوە و گوتاری مەواطینە(هاونیشتمانیی)، جەنگەی گوتاری پڕ لە عونصورییەت و ئینفیصاڵییەت و شیعر-شیعرێنەی کوردایەتیی بگرێتەوە.

ئەم گوتارە، چەند پێویستی بە نوخبەی رۆشنبییر، نوخبەی سیاسیی و حیزبیی سیاسیی(بە مانا ئایدیۆلۆژییە ستالینیی و ئیسلامییە-ئیخوانییەکە نا) هەیە، دەیانجار زیاتر پێویستی بە چەند سیاسییەکی بەرچاو رۆشن، خاوەن روئییەی سیاسیی بەرین، عەقڵانییەت، جەرائەتی سیاسیی و لە سەروو هەموویشیانەوە، پێویستی بە کەسانێکە کە بەرژەوەندییە تایبەتییەکانی خۆیان و خزمەکانیان بەلاوە گرنگ نەبێت و خەریکی بیزنس نەبن و بە کردەوە، قوربانیی بدەن بە ئەوەی ئەم گوتارە نیشتمانییە لە نیشتمانی کوردستانی عێراقەوە، بلکێنرێتەوە بە بەشەکانی تری نیشتمانی عێراقەوە. لێرەوە ئەگەر شتێک هەبێ ناوی قەضییەی سیاسیی کورد بێت، ئەبێت لە عومقێکی ستراتیژییەوە سەیر بکرێ کە عومقی عێراقە.

کوردستانی عێراق، گوتارێکی سیاسیی پێویستە کە لە روئییەی سیاسیی، مەغزای سیاسیی، زمانیی، فیکریی و مەعریفییەوە، تەنانەت لە مانای مێژوویشەوە، بە تەواویی لەگەڵ گوتاری قرپێکی کوردایەتیی و

مێژووی چەتەگەریی و پرۆکسی□کەی، جیاواز بێت و (تابلۆیەکی تەواو ئێنتیگرەیت لە مانا جیاوازەکان لە باری سۆسیۆسیاسیی، زمانیی و کولتوورییەوە، لە خۆ بگرێت)* بە رەهەندی نوێ و دەرکی واقیعی سیاسییەوە، لە مانای دروستبوونی مێژووی عێراق و لە مەغزای جەوهەری بزوتنەوەی تەمەڕودی کوردیی تێبگات و تەجاوزیان بکات و کەندوکۆسپەکانی، پڕ بکاتەوە.

- **هادیی ح□م□□شید**
- **کامیار سابیر**

ئەم زنجیرە باسە، درێژەی هەیە…

- VAN DIJK, T. 1996. Discourse, Power and Access. In C.R. Caldas-Coulthard, and M. Coulthard (eds.) Texts and Practices: Readings in Critical Discourse Analysis, London: Routledge, pp. 84-106.

ئایندەی فەلسەفە.. ئەریک ڤایل- و: هاوڕێ خالید

دەقی چوار لە کتێبی "لۆجیکی فەلسەفە"

فەلسەفە نە وەحی و نە پێغەمبەرایەتییە تا مژدەی ڕزگاری "ڕەها" مان پێبدات، بەڵکو بە پێچەوانەوە، هەموو بەهاکان دەخاتە ژێر پرسیارەوە [1] تێکڕای ئەو بەهایانەی کە لەلایەن مرۆڤەوە خۆشەویستن، تەنها لەبەر ئەوەیە لای باب و باپیرانمان بەهادار بوون. یان لەبەر ئەوەی زۆر بەتوندی بە خۆمانی کردووین. فەلسەفە بیری کۆنکریتیی سیستەمی نەریتیی موحافیزکارانە دەپشکنێت.. بیرۆکە کێشە ئامێز و سنور بەزینەکان، و ئەوانەی کە (یاخی) بوون لە پێوەر و یاسا سەردەمییەکان و، هەموو جۆرە دڵنیاییەکی مەعریفی و ئەخلاقی و ئیستاتیکی و کۆمەڵایەتی و هتد… لە دادگای "فەلسەفە" یەکلایی دەکرێنەوە… دەکرێت بوترێت فەلسەفە ناکۆکییە لەگەڵ ساویلکەیی، [2] هەروەک ڕادیکاڵترین شێوازی گومانکردنی هەیە… باوەڕی بە هیچ شتێک

نیە و متمانە بە هیچ شتێک ناکات، وە دان بەوە دادەنێت کە ئەو هیچ نازانێت. یەک شت هەیە کە بە تەواوی لێی دڵنیایە، ئەویش "ویستی تایبەتی" خۆیەتی بۆ تێگەیشتن" و بونیاتنانی گوتاری مرۆڤ و یەکخستن لە یەک گوتاردا، هەموو تایبەتمەندی و جیاوازییەک، بە ڕۆڵی خۆی وەک توخمێک لەناو گشتدا، دەبینێت. کە (گشت)ەکە بە بێ ئەو (تاک)ە ڕەگەزە بوونی نابێ. هەرچەندە هەڕەمەکی و توندوتیژیش بێت لە ڕەتکردنەوەی تێگەیشتن...ئەو هەر دەمێنێتەوە. لە دژایەتیکردنیدا، ئەو دەمێنێتەوە وەکو تاکە ڕەگەزێک لە ناو گشتەکەدا. بەم شێوەیە فەلسەفە پرسیارە چەپێنراوەکان بە ئاگا دەنێتەوە،[3] و دیمەنی ئەو کەشە سەخت و ئازارانەمان نیشان بدات، کە کەمەڵێ خەڵکانێک لە پێناوی "فەلسەفە"دا چێشتوویانە.

لە پێناو ڕێزگرتن و دەستگرتن بە فەلسەفە، لەماوەی رابردوودا کێشەی زۆر بۆ ئەو کەسانە دروست بوون، ئەمانە بوونەتە هۆی شکاندنی سەختییەکانی ئێستا، وەک نیگەرانییەکی نادیار ئەوە ئاسان هەستی پێ دەکرێت، تەنها بە بەرزبوونەوە بۆ ئاستی بینینی عەقڵی تێدەگەین کە ئێمە توند لەو ڕووبەڕووبوونەوانە گرێدراوین. فەلسەفە لەو ماوانەدا دەژیت کە سەردەمی بێدەنگی یان بەدبەختی ڕەها نین، وە هەروەها سەردەمی پشوودانی فکری و دڵنیایی کۆمەڵایەتی و سیاسی و ئەخلاقیش نین.[4] بەم واتایە، گریمانەی ئەوە هەیە، کە فەلسەفە داهاتوویەکی سەرسوڕهێنەر چاوەڕێی دەکات. [5].
فەیلەسوفی ڕاستەقینە نەک هەر قەناعەتی بەوە هەیە کە لەدنیا تێدەگات، بەڵکو دەیهەوێت ئەم جیهانە بگۆڕێ. وە کاتێک لە بنەڕەتدا گرنگی مرۆڤ و چارەنووسی مرۆڤ دوا ئامانجی فەلسەفە بێت، ئیتر بینینی فەیلەسوف دەبێت چۆن بێت؟
و چاک بکاتەوە، بەڵکو زیندووبوونەوەیەکی وە ئیتر چۆن ئینەنەر و فەلسەفە بۆ ئامانجی بوونی ئێمە و چارەنووسی ئێمە دەدەن؟
نكولاي برديائف، العزلة والمجتمع، ترجمة فؤاد كامل، الهيئة المصرية للكتاب، صفحة 23.
فەیلەسوف ئەو کەسەیە، ئەگەر بە ڕووی هەموو دنیا بە هەڵواسن. ئەو هەرگیز واز ناهێنێت ئەو تەوەگلاوە و پێگەیەکی هەیە لەناویدا ئەو ئەکتەری جیهانە و تێیدا ئامادەیە... بۆ فەیلەسوف، دنیا تەنیا کاتژمێرێک نییە کە لەبەردەم دوو چاودا نمایش دەکرێت، جیهان شانۆیەکی کرداری و بابەتی چالاکی و کارەکەیە، لەم نێوەندەدا فەیلەسوف تەنیا بینەر نییە، بەڵکو ئەکتەریشە کە ڕۆڵی خۆی تیادا دەبینێت.
جوزيف فيالاتو، المقصد الفلسفي، المنشورات الجامعية الفرنسية

باريس 1982صفحة 128.

چەمک و پێناسەکان

ئێریک ڤایل: (1904-1972) فەیلەسوفێکی بەڕەگەز ئەڵمانی و بە ڕەگەزنامە فەڕەنسییە. هەر لە فەڕەنسا فەلسەفەی خوێندووە، یەکێک لە گرنگترین کتێبەکانی "لۆجیکی فەلسەفە" یە.

بەها: خەسڵەتێکە کە بە شتێک یان بابەتێک بە دەستهاتووە: لە چوارچێوەی کارلێککردنی مرۆڤ لەگەڵ ئەم شتە یان بابەتەدا. یان بە ئاماژەکردن بە پرسەی هەڵسەنگاندنێک کە لەلایەن کەسێکەوە ئەنجامدەدرێت و بە حوکمێک کۆتایی دێت.

بە واتایەکیتر، پێوەر یان ستانداردێکە، کە ئەمە حوکم و پێواندنی پێدەکەین، بەپێی ئەو بنەمایەی کە چی خوازراوە و چی داوا کراوە.

متمانە: بانگەشەیە بۆ بوونی حەقیقەتی ڕەها. لە ڕێگەی پەروەردەوە، ئاستەنگەکان بۆ ئەوانیتر دەگوازێتەوە. لە شێوەیەک وەکو دواهەمین ڕاددەی تەواوەتی، کە هیچ بیرۆکە و ڕەتچوونێک بۆ خۆیەوە ناگرێت.

بینای دەق:

- فەلسەفە بوارێکە لە ڕەخنە و پرسیار (ڕەخنەگرتن لە بەهاکان – ڕەخنەی کەلەپوور – ڕەخنەگرتن لە بیری دۆگماتیکی باوەڕپێکراو – ڕەخنەگرتن لە دەنیایی.....)
- فەلسەفە پێچەوانەی زەلیلی و خۆبەدەستەوەدانێکی تەواوە بە گوتاری مرۆڤ.
- فەلسەفە پرسیاری قورس و چەپێنراو دەوروژێنێ. و ڕوو بەڕووی ئەو کێشە سەختانە دەبێتەوە کە پڕن لە ئێستا و جیهان.
- ئایندەی فەلسەفە تا ئەو کاتە گەشاوەیە کە بەرامبەر ئەو هەموو دیاردانەی پێشوو، واتا دروستدەکات و تەحەدا قبوڵ دەکات.

تەز:

ئیریک ڤایل، بەرگری لە بەها و ڕۆڵی فەلسەفە دەکات، پەیداگری لەسەر ئەوە دەکات کە لە داهاتوودا هیچ ترسێک نییە مەگەر بە بنەما ڕەخنەییەکانی خۆی و ڕەتکردنەوەی ئەو بەها و بەها زاڵانەی کە ڕەخنە و لەپرسینەوەیان لێناکرێت، هەروەها پیادەکردنی فەلسەفە بە عەقڵ و گۆڕان بەدوای مانا و ڕەتکردنەوەی توندوتیژی و متمانەی دۆگمایی

کێشەی دەق

چ جۆرە ئایندەیەک بۆ فەلسەفە؟ وە ئایا ئەو دەتوانێت درێژە بە

ئەرکەکەی بدات؟ یان ئەو لاوازە بۆ پاشەکشێکردن؟

ئارگیومێنتەکانی دەق

ئارگیومێنتی ڕەخنە و دانەوەی: ڕەخنە لە ساویلکەیی و دڵنیابوون لە کردەوەکانی مرۆڤ…

ئارگیومێنتێکی نموونەیی: بۆ نیشاندانی ڕۆڵی نموونەیی فەلسەفە و بنچینەکانی: وەک تاقیکردنەوە، ڕەخنە، بەدیهێنانی عەقڵ و ویست بۆ تێگەیشتن:

شێوازی ڕوونکردنەوە و ڕاڤەکردن: پێناسەکردنی فەلسەفە بە نەرێنی: فەلسەفە بەرکەوتنی نهێنیی نییە…

لینکەکانی چاو پێکەوتن: بەڵام – بە ڕاستی….

لینکی هۆکار و لۆجیک: چونکە…

ئەنجامی بەستەرەکان: بەم شێوەیە بەم مانایە

شێوازی ڕوونکردنەوە و لێکدانەوە: پێناسەی نێگەتیڤی فەلسەفە: فەلسەفە ئاشکراکردنی نهێنی نییە…

لینکەکانی چاوپێکەوتن: بەڵام – بە وردیتر…

پەیوەندییە هۆکاری و لۆجیکیەکان: چونکە…

بەستەرە ئەنجامەکان: کەواتە بەم مانایە…

دەرئەنجام

ئیریک قایڵ بەرگری لە پەیامی فەلسەفە و بەهاکەی دەکات، وەک شێوازێک بۆ تێگەیشتن بۆ ئەوانەی کە بەڕاستی خوازیارین: چونکە زۆرێک ژیانی وەهمە خۆشەکانیان ه□□ب□ژاردووە، نەک ڕووبەڕووی ڕاستییە تاڵەکان ببنەوە. بۆ ئەوانەی کە دەیانەوێت لە ژیانی خۆیان تێبگەن بە وتەی ئیریک قایڵ یەکەم چەکی فەلسەفە ڕەخنەیە: ڕەخنەی متمانە و دۆگما و بیرۆکەی ئامادە و میراتی بێ شیکردنەوە یان عەقڵانی، چ لەلایەن هەزاران کەسی پێشووەوە یان شۆڕشگێڕە مۆدێرنەکان کە بیرۆکەی تەوافوق و دڵنیایی پیرۆز دادەنرێن. شەڕ لەگەڵ ئەو کەسانە دەکەن کە لەگەڵ هەموو جۆرە توندوتیژی و ڕیسواکردنێک ڕازی نین.

بۆیە ئیریک قایڵ پێی وایە مەرجی چوونە ناو دنیای فەلسەفە ئەوەیە کە واز لە هەموو شێوەکانی دەمارگیری فکری و مەزهەبی بهێنین… وە حەزی ڕاستەقینە بۆ تێگەیشتن هەب□ت. قایڵ دەڵێت ، " مرۆڤ دەتوانێت فەلسەفە وەک ڕێنیشاندەرێک بەکاربێنێت، ئەگەر ئامانجەکەی ئەوە بێت کە مانای کردارەکانی بزانێت، بە واتایەکی تر ئەگەر بیەوێت عەقڵانی بێت.

و: هاوڕێ خالید

سەرچاوەکان:

[1] القيم: جمع قيمة، هي ما يتيح لنا تثمين شيء من أشياء و الحكم عليه، وهي التي توجه سلوكنا و من بينها قيم أخلاقية و قيم جمالية و قيم اجتماعية…

[2] الإضاءة واحد

[3] المكبوتة: المقموعة التي لا يسمح لها بالظهور. و الأسئلة المكبوتة هي التي لا تطرح بشكل علني وواضح.

[4] الإضاءة اثنان

[5] إريك فايل، مستقبل الفلسفة ، ضمن – دفاتر إريك فايل – المنشورات الجامعية لمدينة ليل 1987صفحات 18-21

کرێکارانی ئیتالیا و ناڕەزایەتییەکی چینایەتی مەزن.. نوری بەشیر

ڕۆژی ١٦ی ئۆکتۆبەر لە ناڕەزایەتییەکی بێوێنەدا لە مێژووی بیست ساڵی رابردوی ئیتالیادا، لەسەر بانگەوازی سەرتاسەری پێشتری یەکێتیی کرێکارییەکان، نزیکەی دووسەد هەزار کەس لەسەرتاسەری وڵاتەوە بەرەو ڕۆمای پایتەخت ڕۆشتن و خۆپیشاندانی ناڕەزایەتیان دژ بە هێزە فاشیستەکانی ئیتالیا بەڕێخست.

ئەم خۆپیشاندانەو توڕەیی کرێکارانی ئیتالیا بەدوای ئەوەدا دێت کە ڕۆژی ٩ی ئۆکتۆبەر هێزە فاشیستەکانی ئیتالیا هێرشیان کردە سەر نوسینگەی یەکێک لە گەورەترین یەکێتیە کرێکارییەکان بەناوی کۆنفیدراسیۆنی گشتی کرێکارانی ئیتالیا “CGIL”.

ئەم هێرشەی فاشیستەکانی ئیتالیا بەئاشکراو لە سۆسیال میدیای خۆیانەوەو بەئاگاداری دەوڵەتی سەرمایەدارانی ئیتالیا ئەنجامدراوەو پۆلیس هیچ هەڵوێست و کاردانەوەیەکی نەبوو.

ئەمە یەکەم هێرشی ڕاستڕەوە فاشیستەکانی ئیتالیا نەبوو، بەڵکو پێشتریش هێرشی جۆراوجۆریان کردووە بەسەر کرێکاران، پەنابەران و کۆچبەران و خەڵکانی جیاوازی وڵاتان کە لە ئیتالیا دەژین.

بەپێچەوانەی هێرشەکانی پێشوو، ئەم هێرشەی ئەمجارەیان وەڵامی دەمودەستی کرێکارانی وەرگرت و لەسەر بانگەوازی یەکێتیی کرێکاریەکان کە بانگەوازی سەرتاسەریان کرد بە ناڕەزایەتی بە فاشیەت کە وەڵامی شیاو بە فاشیزم هەر لای چینی کرێکارە.
رۆژی ١٦ی ئۆکتۆبەر لەسەرتاسەری ئیتالیاوە، بەپێی سەرچاوەکانی یەکێتیی کرێکاریەکان نزیک بە هەزار پاس و بە دەیان شەمەندەفەر لە خزمەتی گوێزانەوەی خەڵکدا بوون بە رۆما. ئەگەرچی پۆلیس ئاسمان و زەوی رۆمای بە کۆپتەرو پۆلیس گرتبوو، بەڵام رۆما مەیدانی ناڕەزایەتی چینایەتی کرێکاران بوو بەدژی فاشیزم و راستڕەوی لەو وڵاتەدا.
یەکێک لە ڕابەرانی یەکێتیی کرێکاریەکان وتی؛ "یەک سەدە پێشتر هێرشی حزبی فاشیست بەسەر بنکەی یەکێتیی کرێکاریەکان کە ئەوکات مۆسۆلینی رابەری ئەو حزبە فاشیستەبوو لە ئیتالیا" دەخاتەوە بیرمان، بەڵام سەردەمی فاشیەتی مۆسۆلینی بەسەرچووە.
هەر بۆیە دروشمەکانی ئەم خۆپیشاندانە بەدژی هەموو هێزە فاشیستەکان ئەمانە بوون: "نابێت لەرە بەدواوە فاشیەت بمێنێت"، "هەرگیز فاشیەت نابێت بگەڕێتەوە"، " نا بە فاشیەت بەڵێی بە ئاسایش"، " بە بەرگری لە ئاسایش و ئازادی و خۆشگوزەرانی ئەبێ یەکگرتووبین".
دەرکەوتنی ئەم هێزە فاشیستانە لەسەدەیەک دوای حزبەکەی مۆسیلینیەوەو لەژێر دەسەڵاتدارەتی بۆرژوازی و سەرمایەداران و دەوڵەت و دەسەڵاتەکانیاندا بەجیا لە "بازارەی ئازاد"ەکەیان کە کۆمەڵگایان نوقمی چ برسێتی و هەژاری و شەڕو کوشتار کردەتەوە، ئەمە نیشانەی دژە ئینسانی سیستەمی سەرمایەداری و زیندوکردنەوەی هەرچی کۆنەپەرستی و دواکەوتوویی و سەپاندنیەتی بەسەر کۆمەڵگادا کە فاشیزم و راسیزم و کۆنەپەرستی قەومی و ئیسلامی بۆرژوازی و سەرمایەداری لەسەراسەری جیهاندا حوکم دەکات. هەموو ئەمانە مانای ئەوەیە کە ئەم سیستەم و دەسەڵاتە بە هێندەی سەرە دەزیەک سودی بە مرۆڤایەتی نەماوەو دەبێت بڕوات.
ئەوروپا ئەم ساڵ تەنیا شاهیدی هاتنەمەیدانی چینایەتی کرێکارانی ئیتالیا نەبوو، بەڵکو لەم ساڵەدا دەنگهەڵنانی زۆرێک لە حزبە چەپەکان و پاشەکشەی حزبە راستەکانی بەخۆیەوە بینی. رۆژەکانی ٢٠، ٢٢و ٢٣ی ئۆکتۆبەر، بەریتانیا مەیدانی ناڕەزایەتی خەڵکی مرۆڤدۆست و ئازادیخواز و سۆسیالیستەکان بوو بەدژی سیاسەتی کۆنەپەرستانەو دژی ئینسانی دەوڵەتی بەریتانیا لەبەرامبەر بە پەنا بەراندا.
کرێکارانی ئیتالیا لەناوەڕاستی ئۆکتۆبەردا نەبەردەکی چینایەتیان نیشاندا نەک تەنیا بە کرێکاران و خەڵکی ئیتالیا، بەڵکو بە هەموو

ئەوروپاو جیهانیش کە ئەوە هەر هێزی چینی کرێکاری وشیارە بە یەگرتوویی و رێکخراوبوونی دەتوانێت کۆمەڵگایەکی جیاواز لە کۆمەڵگای سەرمایەداری بهێنێتەدی. دەرسەکانی ئەم ناڕەزایەتیەی کرێکارانی ئیتالیاو ئێستای بەریتانیا و دووساڵەی رابردووی ناوچەی رۆژهەڵاتی ناوەڕاست کە حکومەتەکانی سودان، لوبنان و عێراقیان لەبەریەک هەڵوەشانەوە بەڕۆشنی ئەوەی نیشان داوین کە دەسەڵاتدارێتی ئەمڕۆی سەرمایەداری تەمەنی نەگریسی بەسەرچووەو دەبێت بڕوات.

ئەو راستییەی کە کۆمەڵگای سەرمایەداری ئەمڕۆی تێدایە، کە مرۆڤایەتی لەبەردەم چ هەلومەرجێکی سەخت و دژی ئینسانیدا راگرتووە، تەنانەت بیرمەند و دەمڕاست و ئەڵقە لەگوێیەکانی بۆرژوازی ناتوانن وەک ئاخری سەدەی بیست بێت و بەرگری لەبازاڕی ئازادەکەی و سیاسەتی شەڕەنگێزی دەسەڵاتەکانی سەرمایەداری بکەن و سەرمایەداری هەتاهەتایی بناسن. بە خەڵکی جیهان ئەمڕۆ لە هەموو کات زیاتر سەرانی دەوڵەتانی سەرمایەداری لاوازو تەنانەت بەهێزەکانیش لە هەموو کات ریسواترن هەر لە: بایدن، بۆریس جۆنسن، ئەردوگان، پوتین و ئیبراهیم رەئیسی و تا مەسعود بارزانی و هەموومان رۆژانە لە سۆشیال میدیاکانەوە دەبینین و دەبیستین کە لەبەردەم چ ناڕەزایەتییەکدان.

ئەم هاتنەمەیدانەی چینی کرێکاریی ئیتالیاو کۆکردنەوەی بەرەی رادیکال و سۆشیالیستی کۆمەڵگاو وەستانەوە بەرامبەر بەرەی راستڕەوی بۆرژوازی کۆمەڵگا، پەیامێکە کە کۆمەڵگا زیندوێتی و زەرورەتی سۆشیالیزم و کۆمۆنیزم و مارکس دەخاتە بەردەم چینی کرێکارو مرۆڤایەتی.

هاتنەمەیدانی چینی کرێکاری ئیتالیاو پەیامەکانی بەدژی فاشیزم و راستڕەوی کۆمەڵگا لە ١٦ی ئۆکتۆبەردا پێش هەموو شتێک وەرچەرخانە لە سیاسەتی کرێکاران و یەکێتیە کرێکاریەکان بەدژی سیاسەتی دەورانی پێشووی سازشی یەکێتیە کرێکاریەکان. ئەم هەنگاوە نوێیەی کرێکاران لە ناڕەزایەتی چینایەتی رووی لە کرێکاران و مەحرومانی کۆمەڵگایە کە بۆرژوازی چۆن دەیەوێت قەیرانەکانی بەسەر کرێکاران و زەربەی خەڵکدا بشکێنیتەوە، هاتنەمەیدانی دەوێت. ئەمەش رێگاچارەی وشیاری چینایەتی و رێکخراووبوونی حزبی و سۆسیالیستانەی دەوێت، ئەمە تاکە وەڵامی چینایەتی و ئاڵوگۆڕی کۆتاییە بە کۆمەڵگای دوور لە فاشیستی و خۆشگوزەران و یەکسان.

٢٤/١٠/٢٠٢١

ئەو هۆیانەی وەک ئاماژەن کە خۆری بزووتنەوەی گۆڕان بەرەو ئاوا بوون دەڕوا!.. حەسەن ڕازانی

سەرەتا دەمەوێت ئەوە بڵێم کە: من شاگەشکە نابم لە خۆشیدا بە ئاوابوونی خۆری هیچ لایەن و هێزێکی سیاسی لەم کوردوستانەدا کە سەردەمانێک خەڵکێکی زۆری داماوو بەیشمەینەت و ستەمدیدەو تووش□□ ل□ دەسەڵاتی لە گەڵدا بووبێت،. بۆ نموونە گۆڕان کە سەردەمانێک زۆرینەی خەڵکی وەزاڵە هاتوو لەدەست دەسەڵاتی خۆیی، هەروەها گەنج و نەوەی دوای ڕاپەڕین بەرەو گۆڕان هەنگاویان نا. گۆڕان ئەو کات تاکە بەدیلی دیارو کاریگەر بوو کە بتوانێت ئەو نەوەیە، تووش□□ ل□ دەسەڵات، وەخۆ بگرێت. ئیتر ڕێبەرایەتی گۆڕان ئەگەر پلان و ئامانجێکی تری شاراوەی هەبووە جیا لەو پلان وئامانجە ئاشکرایەی کە خەڵکەکە بینیویەتی ئەوە مەسەلەیەکی ترە. مێژوو پڕە لەو نموونانە. نا بێ هیچ کەسیش ئەم بۆچوونانەی من وا لێک بداتەوە کە من پاساو بۆ شکەستەکانی گۆڕان دەهێنمەوە و پشتگیری لە گۆڕان دەکەم. ئەم نووسینەم نە وەک پاساو نووسیوەو نە وەک ئامۆژگاریش نووسیومە کە بڵێم گۆڕان : ئاگاتان لە خۆتان بێت چونکە ئێوە لەبەر ئەم هۆیانەی کە من نووسیومن بەو مەرەدەی ئێستاتان لێهاتووە. من گۆڕان نیم، بەڵام پەیوەندی دۆستایەتیم لەگەڵ هەندێک لە خەڵکی گۆڕان هەیە لە ئاستە جیاجیاکاندا.

بەڵام با لە دیدی خۆمەوە بە ڕوونی ئەوەی کە خۆم پێم وایە ڕاستە، بیخەمە ناو دوو توێی ئەم نووسینەم.
زۆرینەی خەڵکی کوردوستان دادو فیغانیان بوو لەدەست دەسەڵاتی خۆیی کوردی. ڕێبەران و پێکهێنەرانی بزوتنەوەی گۆڕانیش بە تەواوەتی درکیان کردبوو بە تووش□□یی زۆرینەی خەڵکی کوردوستان، بە تایبەتی چینی گەنج و خەڵکی لە دایکبووی دوای ڕاپەڕین. بە ئاشکرا دیاربوو کە نەوەی خوێن گەرم و گەنجی دوای ڕاپەڕین و خەڵکی توورە لە دەسەڵات سەفاو مەڕوای دەکردو بە هەر چوارلای خۆیدا کەوتبووە جووڵە

جووڵ بە هیوای دۆزینەوەی چارەیەک بۆ دەربازبوون لەو بێهیوایی و سەرگەردانییە، هەروەها بۆ ڕزگاربوون لەوسیستەمە سیاسییە کە دەسەڵاتی کوردی سەپاندویەتی بەسەر کۆمەڵگای کوردیدا. بزووتنەوەی گۆڕان هاتە بوون و بە شێوەیەک خۆی دەرخست کە تەنها گۆڕان شوێن و چارەیە کە ئەم خەڵکە بەدوایدا وێڵە. گۆڕان، بە بڕوای من، بۆ ماوەیەکی باش توانی ببێتە باوەشێکی فراوان وگەرم بۆ وەخۆگرتنی ئەو نەوەیەی دوای ڕاپ□□ی□ن. ئیتر وردە وردە ، ڕۆژلە دوای ڕۆژ، مانگ لە دوای مانگ، ساڵ لە دوای ساڵ، ئەم نەوەیە کە ببووە هەوێن و داینەمۆو هێزی مرۆیی بزوتنەوەی گۆڕان، هەستی بە نامۆیی خۆی دەکرد لە ناو بزووتنەوەکەو هەروەها لە ناو کۆی سیستەمی سیاسی بزووتنەوەکەش ببوە میوان و دۆستێکی ڕەزا گران. بۆیە ئەو نەوەیە کەوتە گومانەوە. ئیتر ڕۆژ بە ڕۆژ کاریگەری ئەو گومانە بەسەر بزووتنەوەکەوە دیاری دەدا.
وا لێرەدا لە دیدی خۆمەوە ئاماژە بەچەند هۆیەکی دیار دەدەم کە بۆچی ئەم بزووتنەوەیە بەرەو پووکانەوەو داڕمان هەنگاو دەنێ یاخود ڕۆیی؟
یەکەم: بە بڕوای من یەکەمین هۆ کە وای لە هێزی مرۆیی گۆڕان کرد کە بکەوێتە گومان و دڕدۆنگییەوە، بریتیبوو لە تێکەڵاوبوونی گۆڕان لە گەڵ دەسەڵات لە ڕێگەی پەڕلەمان و حکومەتەوە.
دووهەم: کاتێک کە دەسەڵات بە هەزارانی لە خەڵکی سیاسی و دۆست و لایەنگرانی گۆڕان سزا داو نان بڕاوی کردن لەسەر ئەوەی کە لە گەڵ گۆڕاندان ، گۆڕان نەیتوانی کارێک ئەنجام بدات لە ڕاستای گەڕاندنەوەی نان بۆ نان بڕاوەکان و یا هەر هیچ نەبێ نان بڕاندن بوەستێنی. تا هەنووکەشی لەگەڵدا بێت هێشتا زۆر لە سزادراوانی سیاسی لەسەر بوون ب□ گۆ□انیان قەرەبوو نەکراونەتەوەو هێشتاش نان بۆ زۆرێک لە نان بڕاوان نەگەڕاوەتەوە. ئەمەش بوو بە هۆیەکی تری دڕدۆنگ بوونی جەماوەری گۆڕان لە گۆڕان. ئەم نان بڕاوو سزادراوانە لە باتی توووڕەییەکەیان ئاراستەی دەسەڵات بکەن، ئاراستەی گردەکەیان کردوو ڕقی خۆیان بە گردەکە ڕشت. ئەمەش لەسەر گۆڕان و قەبارەی گۆڕان بە خەراپی کەوت. دەسەڵاتی سەوزیش کە لە تەنیشتیان بوو ئاگرەی خۆشتر دەکرد.
سێهەم: لە یەکەمین بەشداربوونی گۆڕان لە هەڵبژاردنەکاندا، گۆڕان بە ئاشکرا دیاربوو کە یەکەمی زۆنی سەوز بوو. ئەمە وای کرد کە زۆنی سەوزی گۆڕی بەرەو نیلی. بەڵام دوای ئەم هەمووبگرەو بەردەیە، سەوز نەی هێشت گۆڕان پارێزگاریشی پێ بدرێت کە دەبوایە زووری ب□ی شوێنە گەورەو هەستیارەکانی ناوچەی سەوز، کە گۆڕا بەرەو نیلی، بەدەست گۆڕانەوە بێت. بەڵام ئەمە ڕووی نەدا. ئەمەش بووە

هۆیەکی ترکە جەماوەری گۆڕانی زیاتر خستە ناو گومان و دڕدۆنگی لە سیاسەتی بزووتنەوەکە. هەر بۆیەش لە هەڵبژاردنی دووەم دا جەماوەری گۆڕان بۆ نیوە دابەزی. ئیتر دابەزین و داڕمانی گۆران بەردەوام بوو.

چوارهەم: نزیک بوونەوەی سەرکردایەتی گۆڕان، وەکو کە دەگوترا، لە پارتی. ئەم نزیکبوونەوەیەی ڕابەرایەتی گۆڕان لە پارتی زیاتر لە لایەن دەسەڵاتی زۆنی سەوزەوە تەرویجی پێ دەدراو زەق دەکرایەوە. ئەمەش بووە خاڵ و هۆیەکی تری باش بۆ ئەوەی گۆڕان لە جەماوەرە ئەسڵەکەی خۆی، کە زۆرینەیان مەیلێکی ئەنتی پارتیانەیان هەبوو، دابماڵرێ

پێنجهەم: نزیک بوونەوەی گۆڕان لە ماڵێ تاڵەبانی و نەرمی نواندن لە زۆر ڕوەوە لە گەڵیاندا، نەک لەگەڵ یەکیەتی وەک حیزب. ئەمەش جەماوەری گۆڕانی وە گومان خست. چونکە بە لای جەماوەری گۆڕان و هێزە مرۆییەکەی گۆڕانەوە جیاوزای نیەو نەبووە لە نێوان بنەماڵەی تاڵەبانی و بارزانیدا. ئەمەش بوو بە هۆی دابەزاندنی جەماوەری گۆڕان. چونکە جەماوەرەکەی گۆڕان کە زۆرینەی جەماوەری دوای ڕاپەڕین بوو مەیلێکی ئەنتی بنەماڵەیی و ئەنتی خێڵ و تاقمە گەرییان هەبوو.

شەشهەم: سەرباری ئەوەی کە ماوەیەکی زۆریشی بەسەرچوو، بەڵام تا ئێستاشی ل□گ□□□دا بێت، گۆڕان نەیتوانی هیچ پۆستێکی هەستیارو گرنگی ناوچەی سەوزی بە کرداری بکەوێتەدەست. سەرباری ئەوەی کە گۆڕان لە زۆنی سەوزدا زۆرینە بوو. ئەمەش جەماوەری گۆڕانی بێ هیواترکرد.

حەوتهەم: کۆچی دوایی نەوشیروان موستەفا کە لە لایەکەوە ڕێکخەری بزووتنەوەکە بوو لە لایەکی تریشە قوتب و تیوریست و کاریزماو هەروەها وەک مێشک و گیانی بزووتنەوەکەش سەیری دەکرا . هەر لە دوای کۆچی دوایی نەوشیروان موستەفا، بزوتنەوەکەش بەرەو فرە کوێخایی و فرە باڵ و فرە بۆچوونی سیاسی هەنگاوی نا. واتە گۆڕان یەک بڕیاریی و ناوەندی بڕیارو مەڕجەعی کۆکرنەوەی بیرڕاکانی لەدەستدا. ئەمەش هێندەی تر گۆڕانی بەرەو هەڵتەکان و پەرش و ب□□اوی لە کردارو لە بڕیاردا برد. وای لێهات کەس حسابی بۆ کەسیان نەدەکرد.

هەشتهەم: دوای مردنی ڕێکخەری بزوتنەوەکە ، کاریگەری ڕاستەوخۆ کەوتە سەر بزوتنەوەکە. بە دانانی ڕێکخەرێکی تر کە لە نێو زۆرایەتی و هێزە مرۆییەکەی گۆڕاندا لایەنگرو دۆست و هاوکاری زۆری نەبوو، وای کرد کە ئەمەش ببێتە هۆی لێ تەکینەوەی بەشێکی ترلە جەماوەری گۆڕان لە بزووتنەوەکە. هەر لە گەڵ ڕێکخەرە تازەکەش کۆمەڵێک دەم و چاوی تر کە پۆستە باڵاکانی نێو ئەو بزووتنەوەیان

بەڕێوە دەبرد لە لایەن جەماوەری گەلانخوازەوە زۆر جێگای ئیعتیبارو ئەهلی گەلانکاریی نەبوون. ئەمەش بووە سەر بارو ئەرکی بزووتنەوەکەی قورستر کرد...

نۆهەم: دوای مردنی نەوشیروان موستەفاو دابەشکردنی میراتی بزووتنەوەکە، کە بە ملیۆنان دۆلارەزندە کراوە، بەسەر بنەماڵەدا، واتە گواستنەوەی خاوەندارێتیەکەی بۆ کوڕەکانی نەوشیروان، وای کرد کە جەماوەری گۆڕان بەچوونیان لەسەر ئەم بزوتنەوەیە بە گشتی و بە تایبەتیش لەسەر خودی نەوشیروان موستەفا بگۆڕێت. جەماوەری گۆڕان هاتنە سەر ئەو بەوایەی کە ئەوەتا نەوشیروان موستەفاش هەمان پێچکەی تاڵەبانی و بارزانی گرتە بەر.

دەهەم: زۆرێک لە کەسی دیارو پڕ ئەزموون و خاوەن ئۆتۆریتەی جەماوەری کە لە ناو بزووتنەوەکەدا بوون بزووتنەوەکەیان یا بەجێهێشت یان شوێنیان پێ لەق کراو گوێیان لێ نەدەگیراو هامش کرابوون . بەپێی ئەمەش بە خەراپ شکایەوە بەسەر بزووتنەوەکەدا. هەندێکیش سەنگەریان گواستەوەو لە نەو لایەن و حیزبەکانی نەو دەسەڵاتدا بوونە ڕاوێژکاری بەرپرسە باڵاکانی حیزب و حکومەت. کە زۆر بە کارامەیی لە بزووتنەوەی گۆڕانیان دەدا. من پێم وایە کاریگەری ئەو جۆرە کەسانە زۆرتر بووە لە سەر گۆڕان لە هەیئەکانی تر لە سەر بزووتنەوەی گۆڕان کە بەو مەرجەی ئێستا گەیشتووە.

یازدەهەم: داخرانی پەڕلەمان و ڕێگرتن لە سەرۆکی پەڕلەمان و تەواوی وەزیرەکانی گۆڕان، بە بڕیاری تاکلایەنەی پارتی وەک حیزبی باڵادەست و خاوەن هێز، کە بگەڕێنەوە سەر کارەکانیان، گۆڕانی خستە ناو بازنەی بێچارەیی و بێ توانایی لە زاڵ بوون بەسەر ئەو کێشەیەدا. لەو لاشەوە بە هەڵوەستی لایەنە سیاسییەکانی ناوپەڕلەمان بە تایبەتی دەسەڵاتی زۆنی سەوزی کە نە هاوڕێیانی ڕێبەرانی گۆڕان نەک هەر ئەم کارەی پارتیان ئیدانە نەکرد بەڵک و، بە بڕوای من، بەی هەیە پێشی دەخۆشبووبن. هەندێکیشیان، وەک دەگوترا، بە نهێنی پشتی پارتیان گرتووە لەو کارەیدا. ئەمەش وای لە بزوتنەوەی گۆڕان کرد کە جەماوەرەکەی لێی بکەوێتە گومان و دەستی بە دوورکەوتنەوە کرد لێی.

دوازدەهەم: هەی هەرە دیارو زەق و جەرگ بڕی بزووتنەوەی گۆڕان، ئەوە بوو کە دەسەڵاتی زۆنی زەردو سەوز لە زۆر شوێن و کاتدا پشتی یەکتریان دەگرت و سیاسەت و پلانیان لە دژی بزووتنەوەی گۆڕان یەک دەخست. ئەمەش بزووتنەوەکەی دەوەستاند لە پەلهاویشتن و گەشەکردن. نەک هەر ئەوە بەڵک و لایەنی سیاسی هەبووە لە نەو پەڕلەماندا هیچی بە کرداری لە نەدەبینرا بە پشتگیری لە گۆڕان. وە هەندێک جارانیش وەک دەگوترا لە دژی گۆڕان جووڵەو بزوتنیان هەبوو لەگەڵ پارتی و

یەکیەتی. ئەمەش ئەوەی دەگەیاند کە گۆڕان سەرباری ئەو هەموو کێشەو کەمو کوڕیانەی خۆی کە بەدەستیەوە دەیناڵاند ئەمەشی بۆ زیاد دەکرا. دەگوترا لایەن هەبووە بە جۆرێک ڕقی لە گۆڕان بووە، کە ئەگەر خودی خۆشی تێدا بچوایە بەس بۆ ئەوەی گۆڕان تێدا بچێت، دەچوو لەگەڵ پارتی و سیاسەتەکانی پارتی خۆی دەگونجان. ئەمانە ئەنتی گۆڕان بوون و هیچی تر. هەروەک کە دەگوترا گرێی دەروونیان لەگەڵ ڕێکخەرەکەی گۆڕان دا هەبوو.

سێزدەهەم: گۆڕان بە هۆی مێژووی نەو شیروان موستەفاو کارو کردەوەکانی ئەو لە دژی چەپ و کۆمۆنیستەکان و هەروەها لە دژی ژنان، کە وەک دەگوترا ئەنتی ژن بوو، وای کرد کە لە دەرەوەو ناوەوەی کوردوستان لە ڕێگەی جۆراوجۆرەوە هێرش بۆ سەر نەوشیروان موستەفا بەردەوامی هەبێ. ئەمەش بە خەراپ شکایەوە بەسەر بزووتنەوەکەدا. بە بڕوای من ئەم هۆیەش خۆی لە خۆیدا قورسایی زۆری خستە سەر شانی بزووتنەوەی گۆڕان

چواردەهەم: هەڵبژاردنی کۆتایی کە ۲۰۲۱-۱۰-۱۰ دا کرا گۆڕانی تێدا ڕووت کرای□و□ ت□نها گردی ڕووتو قووتی بەدەستەوە مایەوە. هۆی سەرەکی ئەمەش، بە بڕوای من، نزیکبوونەوەی گۆڕان بوو بە تەواوی لە مامە بچووکەکان و ماڵێ تاڵەبانی لە ژێر ناوی هاوپەیمانیدا. هەتا ئەوەش بڵاوکرایەوە لە دەمی خەڵک و هەندێک بەرپرسەوە کە ماڵباتی تاڵەبانی نیازیان هەبووە بە تەواوی گۆڕان حەل بکەن و تێکەڵاوی خۆیانی بکەنەوە. ئەمەش بە تەواوی ئەو جەماوەرەی کە مابووش لە ناو گۆڕان و هاتووچۆی گردەکەیان دەکرد، کە وەک دەگوترا زیاتر بە مەبەستی زیارەتی پەیکەری نەوشیروان موستەفا بووە نەک جقات و خانە، ئەویش نەماو ئیتر ئەمانەش هیچیترنیازیان نیە بەرەو گردەکە سەرکەون.

پازدەهەم: گۆڕان لەگەڵ یەکێتیدا لە ژێر ناوی هاوپەیمانیدا کە مامی بچووک سەرۆکایەتی دەکرد ، هیچ لە کاندیدەکانی گۆڕان دەرنەچوون. ئەمەش هێندەی دیکە جەماوەری گۆڕانی تووڕەکردوو پێیان وابوو گۆڵیان لێکراوە لە لایەن ماڵێ تاڵەبانییەوە. بۆیە هێندەیتر گۆڕانخوازان لە گۆڕان دوورکەوتنەوە. کاریگەری ئەم هەڵبژاردنەی کۆتایی لەسەر بزووتنەوەی گۆڕان هێشتا ب□ تەواوی ڕوون نیە بەرەو چ ئاقارێک دزووتنەوەکە ئاراستە دەکا.

شازدەهەم: بڕینی بودجەی حیزبەکان لە لایەن دەسەڵاتەوە کە دیارە پارتی و یەکێتی بڕیار بەدەستن، وای لە گۆڕان کرد کە بەرەو بێ پارەیی بڕوات و نەتوانێت کارەکانی ڕاپەڕێنێ. لە بەرامبەردا دەسەڵات بە بای پیلان پارەیان تەخشان و پەخشان دەکرد. ئەمەش بوو بە هۆیەکی تر کە گۆڕانی لە نووزە و جووڵە بڕی.

حەقدەهەم: هەندێک کەسی نێو یەکێتیش هەبوون کە لە سەردەمی شاخدا هەمیشە ناتەبا بوون لەگەڵ هەندێک لە بەرپرسانی گۆڕان بە تایبەتی لەگەڵ نەوشیروان موستەفا. ئەمەش وای لەو کەسانە کردووە کە لە ناوشارو سەردەمی باڵادەستی خۆیاندا تۆڵە بە شێوەی جیاجیا لە نەوشیروان و هاوڕێکانی بکەنەوە. ئەمەش بە زیانی بزوتنەوەکە تەواو بوو.

هەژدەهەم: هەڵوەستی بزووتنەوەی گۆڕان دەربارەی خۆپیشاندانی ١٧ی شوبات لەسلێمانی ، بە بڕوای من، کاریگەری خەراپی دانا لەسەر جەماوەری گۆڕانخواز. لە بەرئەوەی بەشێکی دیاری بەشداربوانی خۆپیشاندانەکان پێکهاتبوو لە جەماوەری گۆڕان لە ناوشاری سلێمانی و دەوروبەری. بەڵام کاتێک کە لە تەلەفزیۆنی(کەی ئێن ئێن) وە بە بەیانێک ئیدانەی خۆپیشاندان کراو خۆپیشاندانەرانیان بە ئاژاوە گێڕ ناوهێنا هەر لەبەر ئەوەی گوایە هەندێک گەنجی خێر لە خۆ نەدیو بەردیان گرتۆتە هەندێک شوێنی سەر بە حکومەت، کە من لە گەڵ تێکدانی دام و دەزگای حکومی نیم بە هیچ شێوەیەک، جەماوەری گۆڕانخوازیان بە تەواوەتی خستە گومانەوە لە گۆڕان و گردەکەیان دردۆنگ کرد. ئا لەو کاتەدا تەواوی میدیای سەر بەو لایەنانەی کە ناتەبا بوون لەگەڵ گۆڕان ئەوانیش ئاگرەکەیان خۆشتر دەکردو جەماوەری گۆڕانیان لە گردەکە زیاتر تووڕەو وەگومان دەخست. ئەمەش هۆیەکی تر بوو لەوەی کە گۆڕانی لە جەماوەرەکەی تەریک کردەوە.

زۆر هۆی تریش هەن بەڵام بە بڕوای من با لێرەدا بەس بێت بۆ ئەم نووسینە. بە بڕوای من هۆی شکست و داڕمانی جەماوەری گۆڕان هەنگاو بە هەنگاو، ڕۆژ لە دوای ڕۆژ، هەروەها ساڵ لە دوای ساڵ، هۆیەکەی نە ڕێکخەرەو نە جڤاتەو نە خانەو ڕایەڵەکانە بە تەنها، بەڵک و هە سەرەکییەکە بریتییە لە کەی بەرنامەو سیستەمی سیاسی بزووتنەوەکە کە لە دوای ٢٠٠٩وە دەستی بە لادان کردووە لەو سیستەم و دیدگا سیاسییەی پێشووی کە جەماوەری گۆڕانخواز باوەڕیان پێی هەبوو. گۆڕان نەیتوانیوە ببێتە مینبەری نەوە و خەڵکی دوای ڕاپەڕین و گەنجی خوێنگەرم و تووڕە لە سیستەمی بنەماڵەیی. جەماوەری تووڕە لە دەسەڵات ڕۆژ بە ڕۆژ ئیتر تێگەیشت کە سیاسەت و سیستەمی گۆڕان و بەرنامەی کارەکانی گۆڕان لە دۆڵێکن و ئەوەی کە خەڵک و جەماوەرەکەی گۆڕانیش دەیەوێت لە دۆڵێکی ترە. ئیتر ئەوەیە ئەنجامەکەیەتی و ئەمەش لە شەوو ڕۆژێکدا ڕووی نەداوە.

لە کۆتاییدا پێم خۆشە دەربارەی ئەم مەسەلەیە ئەم دوو چوارینەتان پێشکەش بکەم بە زاخاوی مێشک. کە هەر خۆم نووسیومن.

گردەکەی گۆڕان، بۆچی چۆڵکرا ؟

بۆ وا بەم زوییە، بەم دەردە برا ؟
ئایا هۆیەکەی، خەتای عومەرە ؟
یا شتی ترەو، وا لای جووت برا ؟

ململانێی ئێستای، بزووتنەوەی گۆڕان
لە گەڵ داڕمان و، جەماوەر تۆران !
هەروەک و خزمان، لە پشدەر دەڵێن :
کەپەنکت بۆچیە، لە دوای باوو بۆران!

نووسینی: حەسەن ڕازانی
٢٠٢١-١٠-١٢

گەلی کورد لە نێوان گێژاوە سیاسیەکاندا.. شوشان مستەفا

ئەگەر تەنیا لە چلەکانی چەرخی رابردووەوە دەست پێ بکەین، نزیکەی هەشتا ساڵە گەلی کورد لە کوردستانی عێراقدا، بە ئومێدی دەستڕاگەیشتن بە مافە سیاسییەکانی، لە نێوان گێژاوێکی سیاسیی پێچەڵ پێچەڵدا، دێت و ئەڕوات، ئەوە سیی ساڵیشە دەسەڵاتی حیزبی کوردیی و بنەماڵە سیاسییەکانی کوردمان بیینی کە ئەگەر بە ویژدانەوە تەعبییری لێ بکرێ، ئەبێ بگوترێ فاشیلترین دەسەڵات و حوکمڕانییە لەسەر رووی زەویی، بە تایبەتییش لە گەندەڵیی و برسییکردنی بە ئەنقەستی خەڵک و بەهەدەردانی سامانی نیشتمانییدا. گەورەترین کێشەی سیاسیی ئەو حیزب و کەسایەتییانەی خۆیان بە نەیار و رەخنەگری سیاسیی ئەم فەشەلە سیاسییەی هەرێم و حیزبەکانی ئەزانن، بێ گوتارییە! گوتارێکی سیاسیی جیاوازیان نییە کە لە پارتیی و یەکێتیی و دووکانە سیاسییەکانی تر، جودایان بکاتەوە.

ئەم بێ گوتارییە، نەبوونی روئییەی سیاسیی و هێزێکی ئۆپۆزیسیۆن کە بتوانێ فۆرمەڵەی داخوازییەکانی خەڵک بکات کە زیاتر لە عەدالەتی کۆمەڵاتییدا جێگیر ئەبن، وەکو هێزێکی کارای ئۆپۆزیسیۆن، گوتارێک تەبەنیی بکات کە ببن□ ب□ جێگەی متمانەی بەشێکی زۆر لە خەڵکی ناڕازیی، بە تەواویی لە هەڵبژاردنەکانی عێراق(١٠ ئۆکتۆبەری

٢٠٢١)، ڕەنگی دایەوە و زۆرینە پەنایان بۆ بایکۆت برد.
بایکۆتی بەرین لە ئاستی عێراق و هەرێمیشدا، بەشی هەرە زۆری بە ئەوە ئەگەڕێتەوە کە هێزێک یان پارادایمێکی جیاوازتر لە هێزە گائیفیی، قەومیی، ئیسلامیی و گەندەڵەکان، بوونیان نییە و خەڵك متمانەی بە ئەپۆزیسیۆنی شەریکی دزەکان نەماوە، بایکۆتەکە سەرتاسەری عێراقی گرتەوە و بەغداد لە پێش هەموو شارەکانەوە بوو. هاوکات، بایکۆتی هەرێم، ئەفسانەی دەسەڵاتداریی پارتیی و یەکێتیی، تووشی زەمینلەرزە کرد. لە نەبوونی ئەپۆزیسیۆنێکدا کە جێگەی متمانەی خەڵکی ناڕازیی بێت، شاری سلێمانیی شکۆی یەکێتیی و گۆڕانی شکاند و ٨٪ ی خەڵکیان لەگەڵدایە کە دیارە زۆرینەیان موچەخۆرن یان لە ترسی برسییەتیی و نانبڕیین، دەنگیان پێ ئەدەن. بۆ پارتیی و بادینانیش هەمان ڕاچڵەکیین هەیە.

گۆڕان، ئەپۆزیسیۆنی زۆر ناشیریین کرد. یەکێتیی نەوە لە دوای کودەتای ٨ی تەمموزەوە، بە تەواویی بووە بە دووکانێکی سیاسیی کە مەئموریەتەکەی بە هەندە مەئمور سپێردراوە کە هەموویان لەو دزیی و تاڵانییەی کوردستاندا، لەگەڵ پارتیی شەریکن(بە پشکی زۆر کەمەوە). گرنگترین شت لە دوای ئەم هەڵبژاردنەوە، ئەوەیە چۆن بەشێکی کارا لە خەڵکی بایکۆت، بە کاری هاوبەش و بیروڕا گۆڕینەوە، ئەم بە ئاستەیە لە سیاسەتدا، بە گوتارێکی سیاسیی جوداوە، تێپەڕێنن و ڕوئیەیەکی سیاسیی و عەقڵانیی، هەڵاوەردراو لە سیاسەتی فاشیلی کوردایەتیی و حیزب و بنەماڵەکانی، تەبەنیی بکەن؟ بە دەنیاییەوە، ئەمە باوەڕمان وایە پێش هەموو شتێ ئەبێ گوتار و ڕوئیەکەی لە گوتاری زاڵی کوردایەتیی و ئەو تیجاڕەتە نەتەوەییەی بەناوی کوردەوە ئەکرێ، دابڕێت. هاوکات، لەو گەندەڵیی و پۆپیولیزمەش ڕزگار بکرێ کە خەڵکێکی زۆر بۆ پارە و بەرژەوەندیی تایبەتیی خۆیان، سیاسەت ئەکەن و لە بەها گشتییەکان و مۆڕاڵە کۆمەڵایەتییەکان، دائەبڕێن.

کورد لە کوردستانی عێراقدا، ئەوە نزیکەی ١٠٠ ساڵە دەستوپێ لەگەڵ عێراقدا نەرم ئەکات، هەمیشە وەکو ئەوەی ستەمێکی زۆر گەورەی لە کرابێت، وەکو قوربانییەک خۆی نیشان ئەدا کە ستەمێکی لە کراوە، لە دونیادا وێنەی نەبووە و نییە. سیاسەتی باوی کوردایەتیی، گوتارەکەی زاڵە، یان دروستتر، چیرۆکێکی باڵادەستە کە زیاتر نەتەوەییەکانی کورد، حیزبەکانیان وشەخسە سیاسییەکانی ڕێبازە دینییەکان(نەقشبەندیی و قادریی) و ئەو نوخبانەی هەمیشە، خزمەتی بنەماڵە سیاسییەکانیان کردووە، ئەگرێتەوە. چیرۆکی سیاسەتی کوردیی

لەو بەشەی پێیدەگوترا ویلایەتی موصڵ و لە هەندێ دۆخیشدا بە
کوردستانی باشوور(نەک باشووری کوردستان) لە ناوەڕاستی بیستەکانی
چەرخی رابردوودا، پێش لکاندنی بە دوو ویلایەتەکەی تری عێراقەوە(
بەصرە و بەغداد)، وردە وردە فۆرمەڵە ئەبوو، چیرۆکێکە لە شێخ
مەحمودەوە، دەست پێئەکات و بە ریفراندۆم و کوردایەتییەکەی پۆست
ریفراندۆم و کودێتاکەی ماڵی تاڵەبانیی لە ۸ی تەمموزی ۲۰۲۱ دا دژ
بە ئامۆزاکەیان(لاهور جەنگیی)، درێژەی هەیە(نەک کۆتایی هاتبێت).

ئازادی بۆ هەموان

شوشان مستەفا

بانگدان تاوانە.. حەمید تەقوایی- وەرگێڕانی: کاوە عومەر

بەم دوایانەدا مینا ئەحەدی کەمپینێکی بەڕێخستوە لەدژی بانگدان لە مزگەوتەکانی شاری کۆڵن،کەلەلایەن بەڕێوەبەری شارەوانی ئەو شارەوە بە مۆڵەت پیدراو دانراوە.لەگەڵ پێشوازیەکی فراوان لەلایەن بیروڕای گشتی و دەستگا ڕاگەیاند□کانی ئەڵمانیا وهەروەها زۆرێک لە ئاتەئیست و هێزە پێشکەوتوخوازەکانەوە بەرەوڕوو بوو.لەبەرانبەر ئەم شەپۆلە ناڕەزایەتیەدا ئیسلامێەکانیش خۆیان بەناچار بینی کە وەک پیشەی هەمیش□یان هەڕەشەی کوشتن لە مینا ئەحەدی بکەن و بەئاگری دۆزەخ بیترسێنن.ئەم هەڕەشانە تەنها نیشاندەری ڕەوای و بەهیزی کەمپینەکەین.دەڵێن مۆڵەتمان پێبدەن تا لە بڵندگۆکانمانەوە بانگی خەڵک بکەین بۆ سوجدەبردن لەبەرانبەر خودا و ئەگینا بەیاسای ئەو خودایە تیرۆرتان دەکەین! بانگ بانگهێشتی خەڵکە بۆ عیبادەتکردنی خودایەک کە ژنان بە کشتوکاڵی پیاوان دەزانێت،دەستدرێژی بۆ سەر منداڵانی ۹ساڵان بە کارێکی شەرعی ناو دەبات.بڕیار ئەدات کە ئەبێت هاوڕەگەزخوازان لەسەر بەرزیەکانەوە فڕێ بدەنەخوارەوە و بکوژن و ژنانی “خیانەتکار” بە هاوسەرەکانیان بەردباران بکریت.ئاینێک کە ڕژاندنی خوێنی “مرتەدین”واتا هەڵگەڕاوەکان لە ئاینی ئیسلام حەڵاڵ

دەکات.بانگ دەنگی ئەم تاوانانەیە.
باوەڕ بون بەم ڕێسایانە ئەکرێت ئەندێشەی تایبەتی هەر کەسێک بێت، بەڵام کاتێک ببێتە یاسای دەوڵەتان وئاڵای بزوتنەوەیەکی تیرۆریستی وتاسەر مۆخی ئیسک دژی مر□قای□تی، بام ت□کە لە باوەڕی دواکەتوانەی کەسەکان واوەتر دەڕوات وئەبێتە کارەساتێکی سیاسی-کۆمەڵایەتی.کارەساتێک کە هەر ئێستا ژیانی خەڵکی وڵاتانی لە ئیسلامگیراوی وەکو ئێران وعەرەبستانی سعودیە وئەفغانستانی کردوەتە دۆزەخ.چنگە خوێناویەکانی گەشتوەتە ئەوروپا و ئەمەریکا و زۆر وڵاتی تریش.بانگ ئایکۆنی بزوتنەوەیەکی جیهانی تیرۆریستی و دژی ئینسانیە و مینا ئەحەدی یەکێک لە ئاڵا هەڵگرانی شێگلیر و ناسراوی شەڕێکە کە جیهانی موتەمەدن لە دژی ئەم تیرۆریزمە دەیباتە پێشەوە.هەر ئەم هەڕەشەی کوشتنەی کەلە مینا ئەحەدی کراوە جەخت لەڕەوایی خەباتەکەی و پێویستی پارێزگاری و پەیوەست بون بەم خەباتەوە زیاترو زیاتر دەکاتەوەو ل□ بەرانبەر هەموو ئازادیخوازێکیدا دای دەنێت.ئەمڕۆژانە ئاتەئیست و ئەنتی تەئیسم پێشمەرجێکی گرنگی هەرجۆرە ئازادیخوازیە و ئازاد بیرکردنەوەیەکە.
زۆرێک بەرگری لە بڵاکردنەوەی دەنگی بانگدان دەکەن وەک ئازادی دەربڕین بەڵام جاڕدانی باوەڕێک بەگوێی کەسانێکدا کە نایانەوێت گوێبیستی بن ئیتر ئازادی دەربڕین نیە.ئازاردانی ئەوانی ترە.کاتێک کەسێک لە میتینگێک و یان کۆبونەوەیەکی قسەوباسی ئاینیدا،یان لە مزگەوت و کلێسایەکدا ئامادد□بوان بەیەک دەگەیەنێت وبەئارەزوی خۆی ویستویەتی گوێ لە هەڵیت وپەڵیت بگرێت.بەلام کاتێک بانگی ئەم هەڵیت وپەڵیتە لە بڵنگۆوە ب□س□□□ر ک□م□□گ□دا ب□□□او دەکەیتەوە ئەوە دەستدرێژیت کردوەتە سەر مافی هاوڵاتی بونی ئەوانی تر.
هەندێک بەبیانوی ئازادی دەربڕینەوە بەرگری لە بانگدان و بەگشتی بانگەشەی ئیسلامی دەکەن.بەڵام باوەڕێک کە بەئەرکی خۆی دەزانێت و ڕای دەگەیەنێت کە نەیارانی خۆم دەکوژم ئیتر ئەوە باوەڕ ێک نیە،ئالەتێکئ کوشتارەئەو کەسانەی کە بڵاو بونەوەی بانگ بەبەشێک لە ئازادی باوەڕی موسڵمانان دەزانن بیانەوێت یان نا لە بلۆکی تاوانکارانی دژی ئازادیدا وەستاون.ڕێزگرتن لە تاکەکان بەمانای ڕێزگرتن لە بیروباوەڕەکانیان نیە.باوەڕی کەسێک کە باوەڕی بە کوشتنی نەیارانی خۆی هەیە ئەبێت بێ بەزەییانە ڕەخنەی لێبگیرێت.ئەوە خۆی بەشێکە لە ڕێزگرتن لە ئازادی بیروباوەڕو ئازادی دەربڕین.
هەندێک ئەلێن دژایەتی بڵاوکردنەوەی بانگدان بەشێکە لە ئیسلام□فۆبیا(Islamophobia).بەڵام ئیسلامێک کە بیەوێت خورافەت و ئایەت و حوکمەکانی،تۆڵەو بەردەباران و توندوتیژی دژی ژنان ولەسێدارەدان و

ئەشکەنجەو دارکاری ودەست وپێ بڕین وفتوای تیرۆری سەلمان ڕوشدیەکان و ه□□ش□ی کوشتنی مینا ئەحەدیەکان بکاتە یاسا و شێوازی ژیانی کۆمەڵاتی بەڕاستی فۆبیایە(ترسناکە). ئەبێت ل□ بەرانبەریدا بوەستیتەوە هەروەک مەسیحیەت کەلە سەدەکانی ناوەڕاستدا هەمان ئەو تاوانەی ئەنجام ئەدا و ئەمڕۆ دەستیان لە دەوڵەت ویاسا بڕی وکردیانەوە قەفەسەکەی.

ئەڵێن بۆچی دژی زەنگی کلێسا نین. بە بۆچونی من زەنگی کلێساش دەستدرێژیە بۆسەر مافی کەسانێک کە نایانەوێت ئەوەیان گوێ لێ بێت. ئێمە دژی زەنگی کڵێساشین بەڵام بەڕێ خستنی کەمپین لە دژی لە کارە سەرەکیەکانی ئێمەنیە چونکە خۆش بەختانە زۆر دەمیکە بزوتنەوەی تیرۆریستی مەسیحیمان نیە. ئەگەر حکومەتێکی مەسیحی هاوشێوەی کۆماری ئیسلامی لە سوچێکی ئەم دنیایەدا سەرقاڵی تاوانە چاخی ناوەڕاستیەکانیشی بوو، ئەو کاتە خەبات لە دژی زەنگی کڵێساش پێویستیەکی ئەم سەردەمەی ئێمە دەبوو. خەباتێک کەلەسەردەمی ڕۆشنگەری وڕێنسانسدا مرۆڤایەتی پێشکەوتوخواز بەرەوپێشەوەیان دەبرد لە دژی کڵێسا ئەمڕۆ ئەبێت لەدژی ئیسلامی سیاسی ومزگەوت بێتە مەیدان. سەردەمی ئێمە پێویستی بە ڕێنسانسێکی سۆشیالیستیە

ڕێنسانسی سۆسیالیستی بۆچیە کە خەبات لە دژی ئیسلامی سیاسی لە هەڵوێستی ئینسانی و ئازادیخوازانەوە تەنها لەلایەن هێزە سۆسیالیستی و دژی ئاینیەکان وئەو هێزانەی کە ئیسلام و هەر جۆرە ئاینێک تەنانەت وەک باوەڕێکیش، بەدواکەوتوانە و دژی ئینسانی دەزانن مەیسەر دەبێت.

ئەو هێزە فاشیستانەی کە بەهۆی دژایەتیان لەگەڵ کۆچبەران وپەنابەرانێک کە لە وڵاتانی لەئیسلام گیراوەوە هەڵوێستی دژی ئیسلامی وەردەگرن لە کردەوەدا خزمەت بە ئیسلام وئیسلامی سیاسی دەکەن. دوژمنایەتی ئەمانە لەگەڵ ئیسلامدا هاوشێوەی پێکادانەکانی مەسیحیەت وئیسلامە لە شەڕە سەلیبیەکانیاندا. ئێمە دوژمنایەتی موسڵمانان ناکەین، بەڵکو دژی ئیسلامی سیاسی و هەر ئاینێکین کە وەک باوەرێکی خورافی ولەدژی ئیسلامی سیاسی وەک بزوتنەوەیەکی تیرۆریستی و دژی ئینسانی خەبات دەکەین. ڕوبەڕوبونەوەی ئێمە لەگەڵ باوەڕی ئاینی کارێکی کلتوری و ڕۆشنگەریانەیە. بەڵام ڕوبەڕوبونەوەمان لەگەڵ بزوتنەوەی ئیسلامیدا خەباتێکی سیاسیە. خەبات لە دژی بڵاوکردنەوەی دوبەرەکی فاشیستیانە لەسەر بنەمای ڕەگەزو ئاین وشوێنی لەدایک بون و کۆچبەری و هتدیش بەشێکی جیانەکراوەی شەڕی ئێمەیە لە دژی ئیسلامی سیاسی.

وەڵامی فاشیزم وڕەگەز پەرستیش هەروەک ڕوبەڕوبونەوە لەگەڵ فاشیزمی ئیسلامی لە ڕەخنەی قوڵ وهەمەلایەنەی ئیسلام ومەسیحیەت وهەموو

ئاینەکانداین،هەم لە دەوڵەت ویاسا و ژیانی کۆمەڵایەتی وهەم وەک باوەڕی تایبەتی،و لە ئاستێکی بناغەییدالە ڕەخنەی قوڵی ڕژێمی سەرمایەداری کە بە سەپاندنی دەسەڵاتی خۆی هەروەک جاران پەیوەستی بە فاشیزمی ئاینی و ڕەگەزیە، شاراوە نیە.کۆمەڵنیزمی کرێکاری،کۆمەڵنیزمی مینا ئەحەدیەکان،ئەو ئالایەی بەدەستەوەیە.

بەبۆنەی چلەی کاک فوادە ڕەشەوە.. ئاسۆ عوسمان

بە یادی چلەی شەهیدکردنی فوادە ڕەش، دامەزرێنەری ڕێکخراوی خەرخوازی سەلیدارێتی و چالاکەوان وە مرۆڤ- و کوردستاندۆستی ناحیزبی و تێکۆشەری ڕێگەی ئازادی و سەرفرازی و خۆشگوزەرانی کوردوستان سەری ڕێز و نەوازش دائەنەوێنم. هەرچی چاکە و باشی و چالاکییە مرۆییەکانی ئەم مرۆڤە باسبکەیت کەمە و بەکەتایە. تەنها لەماوەی ئەم سیوپێنج ٣٥ ساڵەی پێشودا وەک ماندونەناسێ لەنێوان سوید وە وڵاتانی تری ئەوروپا و کوردوستاندا هەزاران پڕۆژەی مرۆیی بە ئەنجامەکی باش و سەرکەوتو گەیاندووە. بە درێژایی تەمەنی ڕەنجی فەرهادیی ئەکۆشا لە پەناوی ئامانجە بەرزەکانیدا کە بە داخەوە هەر لەو پەناوەشدا بە پلان و لە بار و دۆخەکی زۆر مژاویدا لە کوردستان شەهید کراوە.

کاک فوئاد کەسەکی بێچەک بوو چونکە وای ئەزانی کە کارە خەرخوازییەکانی کاری مرۆیین و هیچ ئایینە وە هیچ بیروباوەڕە و ڕەبازە چجای ووڵاتە نیە کە دژی چالاکییەکانی بێت. نەی ئەزانی کە دوژمنانی کورد و کوردستان هیچ ڕەوشت، ڕەحم و هیچ ئایینەکیشیان نییە. ئەبە چ دوژمنەکی سەرسەخت و دڵ و مەشک ڕەق و بەش بەت کە بەشەرمانە لەسەر زەدی باب و باپیری خۆی دەستی چووە خوێنی!!

چ ووڵاتە چ حیزب و لایەنە چ مەسئولەکی خۆفرۆش بەرژەوەندی لەشەهیدکردنی ئەم جەنگاوەرە تێکۆشەرە دا هەیە ئەبە ڕوونبکرێتەوە.

ئەستا سەنگی مەحەکە، کە ئایا (ی ن ک) وە (پ د ک) دەسەزی گەل و نیشتمان و بکەرانی شەهید کردنی ڕونئەکەنەوە یان ئەویش وەکو لیسی شمید و یاوەرانی تریان دیزە بەدرخەنە ئەکرە!!!

بەدوادا نەچوونەکی دەسەزانەی کاربەدەستانی ئاسایشی هەرێم زەرەر

لە ناو و دەنگی دەستەڵاتی کوردیی ئەدا و هاوکات متمانەی هاووڵاتی و ووڵاتانی بیانی لەدەست ئەدەن وە هەتاهەتایە وەک پەڵەیەکی ڕەش بە تەوێڵی سەرانی ئەم دەسەڵاتەوە ئەمێنێتەوە.
لە ماوەی چەند مانگی پێشوودا کۆمەڵانی خەڵکی کوردوستان گەواهی شەهیدکردنی دەیان نیشتمان پەروەربوون لە لایەن درۆن(فڕۆکەی بێ فڕۆکەوان) وە تەنانەت لە ناوچەگەلێک کە سەدان کیلۆمەتر لە سنووری ووڵاتانی دراوسێوە دوورن. ئەمانەو دوای شەهیدکردنی کاک فوئاد، پرسیارەکە ئەوەیە ئایا دوژمن ئەیەوێ ڕاستەوخۆ وە نا ڕاستەوخۆ چیمان پێبڵێ!!!
ئەیانەوێ پێمان بڵێن کە ئێمە بێ ئاڵا، شاخاوین، بێ کولتور و بێ زمان و بێ ووڵاتین و لە هیچ شوێنێک لەسەر ئەوخاک و زێدەیخۆمان لە دەستی درێژی ئەوان پارێزراو نین.... چی تریش؟!
با دوژمنانی کورد بزانن کە ئەم جۆرە کارانە ڕۆڵەکانی ئەم گەلە ناترسێنن و کاروانی سەربەستی، ئازادی، پێشکەوتن و خۆشگوزەرانی بەڕێوەیە با سەدان گورگ و سەگی بەر بەدوایدا بوەڕن.
هەزاران هەزار سڵاو لە گیانی پاکی ئەم تێکۆشەرە خۆشەویستەی گەل و نیشتمان، یادی هەمیشە زیندووە لە لای هەموان بەتایبەتی لەلایەن منداڵانی چاوگەش و پاڵە و جوتیار و هەژارانی کوردوستان.
زەردەخەکانت لە تاریکترین سات و دەمی ئەم گەلەدا، هیوابەخش بوو... تۆ نموونەی پاکی و لەخۆبوردەیی بووی. ئێستا لە هەرشوێنێ بیت، ئەو شوێنە بە هۆی تۆوە ڕووناکتر و جوانتر وە خۆشترە!...
سەری ڕێز و خۆشەویستی دائەنەوێنین و لەسەرچێک فرمێسکی ماتەمینی ئەڕێژین. تۆ گیانیت و تۆ نەمریت و هەردەم لە ناوماندایت.
تاجەگووڵینەی ڕێزو و خۆشەویستی دائەنەین لەسەر مەزارت. خوا سەبووری دڵی هەموولایەکمان بداتەوە.

ئاسۆ عوسمان
ئەڵمانیا، ٢٥ی ئۆکتۆبەری ٢٠٢١

وەرزە سەوزەکانی ئەوین.. دوا

وەرز.. شیعری: ستیڤان شەمزینی

من تۆم هەڵبژارد
هیچ شتێکت دەتەنگم ناکات
تەنیا راکردنت نەبێ
لەبەر شەپۆلی هەستەکانم
تەنیا ئاوەنەدانەوەت نەبێ
لە تەرمی من
کە بە عەشقی تۆ
لە شەقامی تەنهاییدا دەکەوێت

وا تێمەگە
رۆژێک بێت و بتوانم
دەستبەردارت بم
تۆ نازانیت
من مەجنونم
بۆ لەیلای خۆم گەیشتوومەتەوە
وا تێمەگە
رۆژێک بێت و بتوانم
لێت دوور بم
من پەپولەیەکی سەرگەردانم
شەمعی خۆم دۆزیوەتەوە

لە کۆتاییدا
تۆ وەرزی سەوزی ئەوینی خۆمی
لە کۆتاییدا
تۆ مرواری دەریای هەستی خۆمی
لە کۆتاییدا
پرووشەی ئەوینی ئاسمانی رەحمی
هەموو رەنجێک ئەدەم
ئەگەر ساتی گیانکێشانیشم بێ
دەم ئەنێم بە گوێتەوە و
بە چرپە پێت دەڵێم

خۆشم ئەوێی
ئەی کۆترە مەستەکەی
ناو هێلانەی دڵم

بەسەر پشتی “با”ی قەدەرەوە
بەڕێوەم بۆ کۆڵانی رەشی مەرگ
ئەوەی لە دوام جێدەمێنێت
تۆ و گوڵدانەکانی شیعرن
تۆ و ئەو ماسیەی عەشقن
کە عەیامێکە لە دەریای
هەستە نارنجییەکانمدا
مەلە ئەکەن

من بەستەیەک بووم
لە هۆزی گۆرانی جێمام
نەوڕەسێکی یاخی بووم
ئاسمان لە ژێر
خەونێکی بریندااردا ئەمنێژێت
عاشقێک بووم
وەک خۆر گەرم و پڕ تیشک
کە بەفری دڵی تۆم
هێدی هێدی ئەتواندەوە

تۆ هاتیت گریانە نەبڕاوەکانم
کۆ بکەیتەوە
تۆ هاتیت ئینجانە تەنهاکانم
پڕ بکەیت لە گوڵی ماچ
تۆ هاتیت دەست بکەیت
بە رنینەوەی سێوەکانی هەستم
تۆ هاتیت ئاگرێک بکەیتەوە
تێدا ببمە خۆڵەمێش و
سووتووەکەم بدەیت
بە دەم رەشەبای غوربەتەوە

تۆ هەمیشە
لە نێو شەوە تارەکانمدا
مۆمێکی رووخۆشی
تۆ هەمیشە
لە باوەشی زەردهەڵگەڕاومدا
سنەوبەرێکی سەوزی
تۆ هەمیشە
لەسەر لێوی وشکەو□ بوومدا
بارانی ماچیت
تۆ هەمیشە
لە پایز و خەزانی تەمەنمدا
بەنازترین بەهاریت

من، لمی بیابانێک بووم
گەردەلولی عەشق بردمی
من گەڵا یەکی زەرد بووم
لە داری خۆشبەختی بوومەوە
من زێیەکی خەمبار بووم
لە رووباری دڵداریی جیا بوومەوە
من دڵۆپێک فرمێسک بووم
لە چاوی ئەوینەوە رژام

تۆ هەمیشە لە چاوەکانمدا ئەنوویت
بۆ ئەبەد لەناو دڵی مندا ئەمێنیتەوە
شایەتمانم بە عەشقت هێناوە
لەسەر دینی خۆشەویستیت ئەمرم
بە شیعرەکانم بۆ تۆ تەلقین ئەکرێم
بەناوی تۆوە زیندوو ئ□ب□م□وە
لە دڵی تۆدا حەشر ئەکرێم
بەسەر پردی سیراتی رۆحتا ئەڕۆم
لە کۆتاییدا بەرئ□ب□م□وە
باخچە فیردەوسی□کانی باوەشت

ئاسەواری پایز.. شیعر/ کاوە عوسمان عومەر

بایەکی بێهودە،
ڕایماڵی جەستەی شەکەت و..
پەرتبووی گەڵاکان،
دروستنابنەوە،،،
شکۆفە مردوەکان،
بەرزنابنەوە، لقی بوغرای..
دارچناری هەناو پیربوو!
هەموو خۆڵ و خاشاکی باخێکی جێماو،
ئاسەواری ژوانێکی لەبیرچوو،
کاتژمێری بونێکی تێکشکاو،،
ئای لە چی کۆشکی لازوردا،،،
خۆشبەختیمان جێهێشت،،؟؟!
وەک بڵێی دوا کۆتری فڕیوی..
ئاسمانێکی زەردو و تۆزاوی،،
بە باڵە فڕییەک ، پەیامی بۆ ناردین،،
ڕەگی هەورە نەخۆشەکان،،
لە سیمای ڕێبوارە خنکاوەکان…
بۆ چۆڕێ ئاوی عیشق، تۆش..
ئەی ئازیزی نێو ژورە تاریکەکان،،
هەر مەلی دڵشکاوی یادەوەری بەڕێکە،،،
گالیسکەیەک..
لە گوڵە ئەرخەوانیە ڕۆحدەرچوەکان بەڕێوەیە،،،
ئیتر تاکەی بەردەوامی،،
لە ژێر بارانی نەهاتنتا،؟؟
ئیتر تاکەی تیشکێک…
لە چاوانتەوە،،،
دەروازە شاراوەکانی پ□رادیسێکی تر،
ڕەوشەن نەکا؟؟؟
لە نیو گێژەنەی ڕەشەبای زەمەنی ڕۆچوو،

كاتێ جەستەى بێ گيانى گەڵاكان ،
لە بێستانى سپى تەمەنما ئەنێژم،
ئاسەوارى كەشتى زەردى شكاوى پايز،
دەمباتەوە لاى ئەو تارمايیانەى،،،
لە بازنەيەكا دەخولێنەوە،،،
ئەو مرۆڤانەى، لە ژێر چارۆكەى دڕاوى…
كەشتى ئاڵتونى پايزا، سەرقاڵن،،،
بە ناشتنى دڵى پيربويان!~
چى قورسە، قوربانى دان،،،
بە ساتە مرواريەكانى ئەڤينمان،
چى نەهامەتيە،،، ئازيز..
مانەوە لە ژێر شيعربارانى…
غوربەتا،،،؟؟؟

باران.. ستار ئەحمەد

دەزانم ئەوينت وەك شەستەی باران
ناخم دادەگرێ و گریان فرمێسکم دەژمێرێ
لەو باسانە ئاگادارم بۆ دایکم دەتکردە کلدان و
توێشووی مەراقەکانت پێ دەگۆڕی
لێوەکانیت لەبزەی خۆرەتاو هەڵدەکێشا
ئاگادارم لەو کاتانەی
شەو بەسەر پەیژەی ئومێدا ڕادەکشاو
ئەستێرە لەو دیوی تەمەوە دەچووە گیانی هەورەوە
باشتر بوو تۆیش ببیتە قەڵای ئەندێشەو
بەباری ژیانم گوزەری شارەکەم تەی بکەیت
هەتا کەی ..؟ لەچرۆی رێواسا تاریکی بنۆشم
لەجەستەی بارانا ژانی گوڵ بەدڕك هەڵواسم
دەچیتە گردەکەی ژوور ماڵان
چاوەڕوانیی بەکێلی هیوادا ڕەت دەکەیت
دەباریت بەسەر شۆستەی بێ چراو
دەگری بۆ دووری ساڵانێك
پەچەیان لەڕوومەت مانگ وەردا

لەخوێنی ئەو خاکەی تۆ تێیدا مت دەبوویت
نەدەبوو پاژنەی لوتکەکان بخەیتە سەر چیای خۆر
ببارە ــ ئەوەتا عەشق ڕەونەقی لەگوڵزار بردووە
گەڵای هەنارێك بەسەرما دەوەرێ
لەسنگی سێوێکا ڕەنگینیم پێدەگا
بەسووری گزنگ ..تارمایی گەواڵە هەڵدەکا
بۆ ئەوەی بەرکم پێ بکات لەنووری هاتنت
کەی ڕۆحم بەتافی جوانیەکەت دەشۆیت و
لەگەڵما بەرەو ژوور دەچیتە سەر باڵی بەفرو با
زوو وەرە کەژاڵم
نەوەکوو دڵکەزێ داوێنی خاکەکەم ڕەنگ بکا.

ستار ئەحمەد